ŻEREMIE

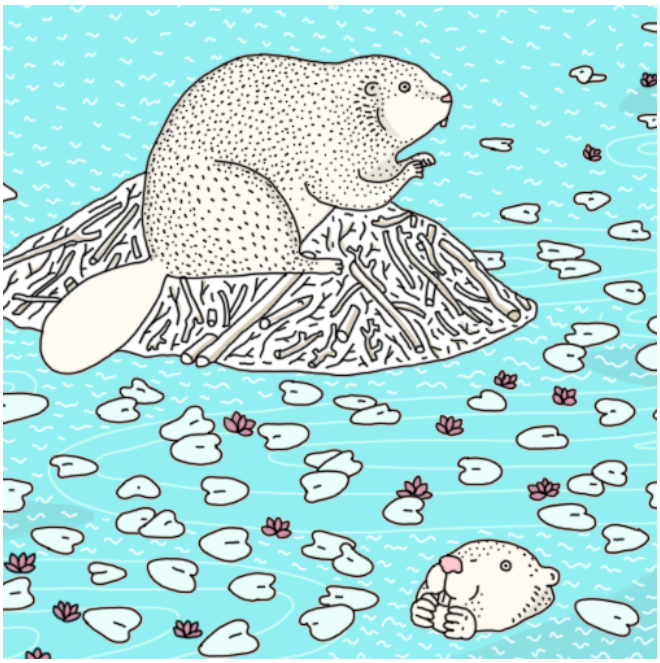

il. Marcelina Jarnuszkiewicz

Poprawnie mówimy i piszemy: to ŻEREMIE, nie: „te żeremie” i nie: „to żeremię”. Liczba mnoga to: te ŻEREMIA. ŻEREMIE to oczywiście bobrzy domek, czyli ‘nadwodna budowla z chrustu, liści i szlamu wznoszona przez bobry, wewnątrz której znajduje się wylepiona ziemią komora mieszkalna z wejściem ukrytym pod wodą’ [USJP]. Nazwa ŻEREMIE genetycznie związana jest z rzeczownikiem ŻER, a ŻEREMIE to nic innego jak ŻEROWISKO. Niegdyś słowo miało inną postać i to, co dziś traktujemy jako błąd, było formą używaną i notowaną przez słowniki. W XIX-wiecznym słowniku Lindego formą hasłową jest właśnie „ŻEREMIĘ”, a sam wyraz odmieniany jest: „żeremię, żeremienia”. Bobry były zwierzętami cenionymi ze względu na futra, więc ich żeremia były otaczane swoistą ochroną, zaś tego, kto wyrządziłby bobrom krzywdę, czekała sroga kara.
W dawnym „Statucie litewskim” czytamy: „w czyiey dziedzinie będą gony bobrowe cudze, nie ma doorać tak daleko, iakoby od żeremienia mógł kiiem dorzucić; a ieśliby pod żeremienia pod-orał, a tym bobry wygonił, ma płacić dwanaście rubli, a temu żeremieniu przecię ma dać pokoy”.